

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-846/21
від dd грудня 2021 року

**Першому заступнику
Міністра фінансів України
Улютіну Д.В.**

Шановний Денисе Валерійовичу!

Асоціація міст України та Проект USAID «Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА») 13, 14 та 16 грудня 2021 року у Львові, Луцьку та Полтаві відповідно провели спільні заходи на тему «Обговорення новацій податкового та бюджетного законодавства у 2021-2022 роках». Участь у таких дискусіях взяли представники територіальних громад, держадміністрацій відповідних областей, народні депутати України, представники профільних міністерств, експерти.

В першу чергу користуючись нагодою висловлюємо вдячність за участь у таких заходах Директору Департаменту політики міжбюджетних відносин та місцевих бюджетів Міністерства фінансів України Кореню Олександрю Васильовичу.

По-друге, звертаємо Вашу увагу на найбільш гострі проблемні питання, що були порушені представниками територіальних громад Львівської, Волинської та Полтавської областей під час обговорення стану місцевих фінансів, зокрема:

1. *Недофінансування делегованих повноважень.* Органи місцевого самоврядування відзначають проблему недостатності фінансового ресурсу на забезпечення реалізації покладених державою на місцеве самоврядування видатків та повноважень, а саме делегованих повноважень щодо забезпечення соціальних держаних програм, пільгового перевезення, послуг зв'язку, утримання закладів освіти та охорони здоров'я, підвищення заробітної плати та ін. В цьому контексті загострюється питання необхідності збільшення частки податку на доходи фізичних осіб, що зарахується до бюджетів місцевого самоврядування, а також перегляду підходів до сплати (зарахування) такого податку до бюджетів.

2. *Недонадходження до бюджетів територіальних громад через відсутність контрольних та фіскальних повноваження у органів місцевого самоврядування.* Бюджети територіальних громад втрачають (недоотримують) фінансові ресурси внаслідок ухилення платників податків від сплати податків та зборів. Податкові органи в меншій мірі зацікавлені у адмініструванні податку на доходи фізичних осіб та місцевих податків і зборів у порівнянні із обов'язковими платежами до держбюджету, а в органів місцевих самоврядування відсутні дієві важелі впливу (в т.ч. контрольні та фіскальні повноваження) для притягнення до відповідальності таких осіб, які ухиляються, та забезпечення сплати належних податків і зборів до бюджетів територіальних громад.

3. *Недосконалість системи фінансового вирівнювання демотивує органи місцевого самоврядування.* Чинна система горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування втрачає актуальність і демотивує органи місцевого самоврядування до збільшення обсягу зібраного на території громади податку на доходи фізичних осіб. Окрім того в Україні не застосовується система вертикального вирівнювання, яка б збалансовувала існуючі недоліки системи горизонтального вирівнювання. Також потребують актуалізації статистичні показники (бази даних), що лежать в основі розрахунків обсягів базової та реверсної дотацій.

4. *Недофінансування видатків на забезпечення повної загальної середньої освіти, дошкільної та позашкільної освіти.* Таке недофінансування обумовлено недостатнім обсягом освітньої субвенції та відсутністю інших субвенцій та дотацій із держбюджету на фінансування дошкільної та позашкільної освіти. Окрім того хвилю невдоволення та непорозуміння викликав перерозподіл/перегляд показників освітньої субвенції до другого читання проекту Державного бюджету на 2022 рік у розрізі відповідних бюджетів територіальних громад, що відбувався на незатвердженій/нечинній формулі освітньої субвенції.

5. *Непрозорий та суб'єктивний порядок розподілу субвенцій та дотацій внаслідок чого громади знаходяться у нерівних умовах щодо залучення до бюджету місцевого самоврядування коштів відповідних трансфертів.* Це, зокрема, стосується додаткової дотації на здійснення переданих повноважень у сфері освіти та охорони здоров'я, субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, субвенцій на соціально-економічний розвиток територій, інфраструктурні об'єкти тощо. Відсутність по окремим «новим» субвенціям та дотаціям відповідних порядків розподілу та умов надання унеможливорює планування органами місцевого самоврядування фінансового навантаження в частині подальшого співфінансування.

Також існує проблема із несвоєчасністю (зволіканням) розподілу субвенцій та дотацій, через що органи місцевого самоврядування:

- не встигають освоїти кошти трансфертів, реалізувати довготривалі капітальні інфраструктурні об'єкти;
- не можуть рівномірно планувати бюджети громад в частині державних трансфертів;

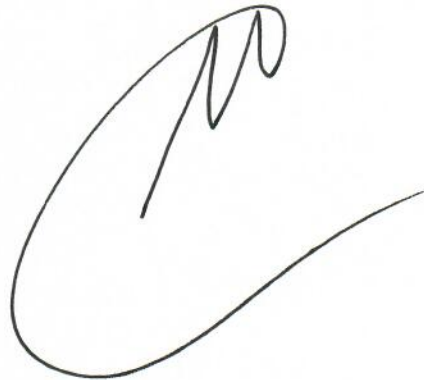
- відволікають власні фінансові ресурси на забезпечення виплати заробітної плати у сферах освіти та охорони здоров'я (делеговані повноваження), що негативно впливає на баланс бюджету, плануванні подальших видатків.

б. Недостатність фінансових ресурсів у територіальних громадах на попередження, пом'якшення та усунення наслідків забруднення навколишнього природного середовища. Надходження екологічного податку концентруються на обласному рівні, це попри те, що такі забруднюючі підприємства розташовані безпосередньо в громадах. Як наслідок актуалізується, зокрема, необхідність перегляду часток розподілу екологічного податку між бюджетами різних рівнів місцевого самоврядування на користь бюджетів територіальних громад.

Просимо опрацювати порушенні органами місцевого самоврядування проблемні питання у сфері місцевих фінансів та сприяти їх подальшому вирішенню, зокрема шляхом врахування позиції місцевого самоврядування при підготовці відповідних урядових законопроектів, а також шляхом підтримки ухвалення вже зареєстрованих у Верховній Раді України законопроектів, спрямованих на подальше зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування.

З повагою

**Виконавчий директор
Асоціації міст України**

О.В. Слобожан